

KARTA OPISU MODUŁU KSZTAŁCENIA		
Nazwa modułu/przedmiotu Teoria informacji i metody kompresji danych		Kod 1010514371010510097
Kierunek studiów Informatyka	Profil kształcenia (ogólnoakademicki, praktyczny) ogólnoakademicki	Rok / Semestr 4 / 7
Ścieżka obieralności/specjalność -	Przedmiot oferowany w języku: polski	Kurs (obligatoryjny/obieralny) obieralny
Stopień studiów: I stopień	Forma studiów (stacjonarna/niestacjonarna) niestacjonarna	
Godziny Wykłady: 12 Ćwiczenia: - Laboratoria: 12 Projekty/seminaria: -		Liczba punktów 2
Status przedmiotu w programie studiów (podstawowy, kierunkowy, inny) kierunkowy		(ogólnouczelniany, z innego kierunku) z danego kierunku
Obszar(y) kształcenia i dziedzina(y) nauki i sztuki nauki techniczne nauki techniczne		Podział ECTS (liczba i %) 2 100% 2 100%
Odpowiedzialny za przedmiot / wykładowca: Odpowiedzialny za przedmiot / wykładowca: Robert Susmaga Wojciech Kotłowski email: Robert.Susmaga@cs.put.poznan.pl email: Wojciech.Kotlowski@cs.put.poznan.pl tel. 61 6652934 tel. 61 6652936 Instytut Informatyki Instytut Informatyki ul. Piotrowo 2, 60-965 Poznań ul. Piotrowo 2, 60-965 Poznań		
Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych:		
1	Wiedza:	Podstawowa wiedza z zakresu: a) struktur danych (tablice jedno i dwuwymiarowe, listy, drzewa), b) rachunku prawdopodobieństwa i statystyki (prawdopodobieństwo, w tym prawdopodobieństwo warunkowe, zmienna losowa, rozkład zmiennej losowej, wartość średnia, wartość oczekiwana), c) analizy matematycznej (funkcja logarytmiczna, wykładnicza, pochodne funkcji), d) algebry liniowej (wektory, macierze, operacje macierzowo-wektorowe).
2	Umiejętności:	Umiejętność projektowania, implementowania i testowania prostych programów komputerowych (w dowolnym języku programowania) realizujących proste operacje na danych statycznych (macierze i wektory) oraz dynamicznych (listy, drzewa).
3	Kompetencje społeczne	(Pożądane) ciekawość poznawcza i wytrwałość w dążeniu do poszerzania swojej wiedzy.
Cel przedmiotu:		
<p>Przedstawienie wybranych elementów teorii informacji, jednej z najbardziej podstawowych teorii leżących u podstaw współczesnej informatyki i zajmującej się reprezentowaniem, zapisywaniem i przesyłaniem informacji z użyciem symboli. Ponieważ ważne zastosowania tej teorii wykraczają poza ramy samej informatyki, prezentowany przedmiot prezentuje je jedynie w podstawowym zakresie, a skupia się na zastosowaniach teorii informacji w dziedzinie szeroko rozumianej kompresji danych. Owoce rozwoju tej dziedziny, stanowiące rozwiązania problemów, początkowo nieco akademickich i pozornie nierozwiązywalnych, okazały się niezwykle przydatne i praktyczne. Rozwiązania te są dziś spotykane w niemal każdym systemie komputerowym, nie wyłączając domowych i osobistych, które trudno sobie wyobrazić bez wszechobecnych treści multimedialnych, zawdzięczających wiele ze swej popularności dynamicznemu rozwojowi metod kompresji.</p> <p>Szczegółowe cele przedmiotu obejmują przekazanie wiedzy niezbędnej do:</p> <p>a) rozumienia pojęć leżących u podstaw teorii informacji i metod kompresji danych, b) identyfikowania, formułowania i rozwiązywania problemów związanych z teorią informacji i metodami kompresji, c) projektowania i tworzenia programów implementujących prezentowane metody.</p>		
Efekty kształcenia i odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia		
Wiedza:		

<p>1. uporządkowana i podbudowana teoretycznie wiedza ogólna w zakresie teorii informacji i metody kompresji danych, oraz wiedzę szczegółową dotyczącą podstawowych pojęć i algorytmiki w zakresie teorii informacji i metod kompresji danych - [K1st_W4]</p> <p>2. wiedza o istotnych kierunkach rozwoju i najważniejszych osiągnięciach informatyki, przede wszystkim dotycząca problemów związanych z magazynowaniem i przesyłaniem dużymi ilościami danych - [K1st_W5]</p> <p>3. znajomość podstawowych technik, metod oraz narzędzi wykorzystywanych w procesie rozwiązywania zadań informatycznych, głównie o charakterze inżynierskim, z zakresu teorii informacji i kompresji danych, w szczególności dotyczących tych ostatnich - [K1st_W7]</p>
<p>Umiejętności:</p> <p>1. pozyskiwanie informacji z różnych źródeł, w tym z literatury oraz baz danych, zarówno w języku polskim jak i w języku angielskim, właściwa ich integracja, interpretacja i krytyczna ocena, wyciąganie wniosków, oraz wyczerpujące uzasadnianie sformułowanych przez siebie opinii na wybrane tematy dotyczące teorii informacji i metod kompresji danych - [K1st_U1]</p> <p>2. potrafi odpowiednio posługiwać się technikami informacyjno-komunikacyjnymi, znajdującymi zastosowanie na różnych etapach realizacji przedsięwzięć informatycznych - [K1st_U2]</p> <p>3. formułowanie i rozwiązywanie zadań informatycznych dotyczących metod kompresji danych, stosowanie odpowiednio dobranych metod, w tym metod analitycznych, symulacyjnych i/lub eksperymentalnych - [K1st_U4]</p> <p>4. umiejętność zgodnego z zadaną specyfikacją projektowania (model fragmentu rzeczywistości, np. formatu danych), sformułować specyfikację funkcjonalną w formie przypadków użycia, sformułować wymagania pozafunkcyjne dla wybranych charakterystyk jakościowych) oraz implementowania systemów informatycznych, połączony z dobraniem właściwych algorytmów i metod - [K1st_U10]</p> <p>5. formułowanie algorytmów i ich implementacji z użyciem przynajmniej jednego z popularnych narzędzi - [K1st_U11]</p> <p>6. zabezpieczanie (metodami programistycznymi) danych przed nieuprawnionym dostępem - [K1st_U12]</p>
<p>Kompetencje społeczne:</p> <p>1. zrozumienie, że w informatyce wiedza i umiejętności bardzo szybko stają się przestarzałe - [K1st_K1]</p> <p>2. świadomość znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów inżynierskich oraz znajomość przykładów i rozumie przyczyny wadliwie działających systemów informatycznych, które doprowadziły do poważnych strat finansowych, społecznych lub też do poważnej utraty zdrowia, a nawet życia - [K1st_K2]</p>

<p>Sposoby sprawdzenia efektów kształcenia</p>
<p>Efekty kształcenia przedstawione wyżej weryfikowane są w następujący sposób:</p> <p>Ocena formująca: (w zakresie laboratoriów):</p> <ul style="list-style-type: none"> - na podstawie oceny bieżącego postępu realizacji zadań. <p>Ocena podsumowująca (zarówno w zakresie wykładów jak i laboratoriów):</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocena wiedzy i umiejętności wykazanych na pisemnym sprawdzianie wiedzy zawierającym w kilk (4-6) zadań (analitycznych do zadań prezentowanych na zajęciach); czas przewidziany na zaliczenie to 60-90 (wykłady) / 30-45 (laboratoria) minut; aby uzyskać ocenę pozytywną trzeba zdobyć przynajmniej $1 + \lfloor m/2 \rfloor$ (zaokrąglenie w dół) punktów, gdzie m jest punktacją maksymalną (np. aby uzyskać ocenę pozytywną przy $m = 30$ należy zdobyć przynajmniej 16 punktów).
<p>Treści programowe</p>
<p>Program przedmiotu obejmuje następujące zagadnienia:</p> <p>Podstawowe wiadomości z:</p> <ul style="list-style-type: none"> -- algebry liniowej (kombinacje liniowe, kombinacje wypukłe, przestrzenie metryczne); -- analizy matematycznej (właściwości i przebiegi funkcji $\log(x)$ i $x^* \log(x)$); -- rachunku prawdopodobieństwa (zmiennie losowe dyskretne): rozkłady, wartość oczekiwana, prawdopodobieństwo warunkowe. <p>Entropia i jej podstawowe właściwości matematyczne (przebiegi, minima, maksima).</p> <p>Definicja miary informacji. Entropia łączna, entropia warunkowa, informacja wzajemna; zależność między entropią a informacją wzajemną; interpretacje w zastosowaniach związanych z szeroko rozumianą analizą danych.</p> <p>Podstawowe zastosowania entropii w transmisji danych.</p> <p>Przekształcenia danych: kodowanie, szyfrowanie, kompresowanie i skracanie.</p> <p>Kodowanie (dane dyskretne). Idea i cele (w tym: niezawodność transmisji). Definicja kodu, przykłady kodów, kody przedrostkowe, nierówność Krafta. Kompresja danych jako forma kodowania.</p> <p>Kompresja (dane dyskretne i ciągłe). Idea i cele (w tym: szybkość transmisji). Kompresowanie danych jako forma kodowania. Rodzaje kompresji (bezstratna i stratna).</p> <p>Kompresja bezstratna (dane dyskretne). Kodowanie Shannona-Fano i kodowanie Huffmana: idea, kody optymalne, drzewa kodów, przykłady, algorytmy, właściwości. Metody kompresji słownikowej Lempela-Ziva: idea, słowniki, przykłady, algorytmy (LZ77, LZ78 i LZW), właściwości.</p> <p>Opcjonalnie: poszerzone zastosowania entropii w analizie danych (odległość Kullbacka-Leiblera /entropia względna/ i jej zastosowania); wersja dynamiczna algorytmu kodowania Huffmana; kodowanie arytmetyczne: idea, przedziały prawdopodobieństw, przykłady, algorytmy, właściwości; transformata Burrowsa-Wheelera: idea, kodowanie.</p>

Literatura podstawowa:		
1. A. Drozdek: Wprowadzenie do kompresji danych WNT, Warszawa, 1999.		
2. A. Przelaskowski: Kompresja danych. Podstawy, metody bezstratne, kodery obrazów, BTC, Legionowo, 2005.		
Literatura uzupełniająca:		
1. Materiały wykładowe		
2. T.M. Cover, J.A. Thomas, Elements of Information Theory, 2nd Edition, Wiley and Sons, Hoboken, New Jersey, 1991.		
3. D.J.C. MacKay: Information Theory, Inference, and Learning Algorithms, Cambridge University Press, Cambridge, UK, 2003.		
4. K. Sayood (red.): Lossless Compression Handbook, Academic Press, Elsevier Science, San Diego, California, 2003.		
5. K. Sayood: Introduction to Data Compression, 3rd Ed., Morgan Kaufmann Publishers, San Francisco, California, 2006.		
Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta		
Czynność	Czas (godz.)	
1. udział w wykładach	12	
2. udział w zajęciach laboratoryjnych	12	
3. teoretyczne przygotowanie do ćwiczeń laboratoryjnych (literatura przedmiotu, języki i systemy programowania)	12	
4. praktyczna praca nad zebraniem danych, tworzeniem i testowaniem oprogramowania	6	
5. przeprowadzenie badań / eksperymentów obliczeniowych	3	
6. przygotowanie do sprawdzianu (laboratorium)	2	
7. przygotowanie do sprawdzianu (wykład)	6	
Obciążenie pracą studenta		
forma aktywności	godzin	ECTS
Łączny nakład pracy	53	2
Zajęcia wymagające bezpośredniego kontaktu z nauczycielem	24	1
Zajęcia o charakterze praktycznym	21	1